

Komentář Odborného panelu (WOS)

5. Social Sciences

Komentář vypracoval: doc. Ing. Daniel Münich, PhD., prof. PhDr. David Šmahel, Ph.D.

Datum zpracování: 10. září 2023

Shrnutí:

Úroveň základního výzkumu ČR v oborech SS co do rozsahu a vědeckého vlivu zůstává z mezinárodního pohledu bibliometrických ukazatelů (ve srovnání s průměrem zemí EU15) nízká, postupem let se zlepšuje, byť pomalu. Co do počtu publikujících vědců v časopisech WoS jsou obory českých SS v mezinárodním srovnání (průměr EU15 po zohlednění populačních rozdílů) relativně malé. Pokud jde o publikační výkon (počty *J*wos článků) oborů SS, ten je průměrný nebo podprůměrný. Průměrný publikační výkon vykazují pouze obory 5.6 *Political sciences* a 5.7 *Social and economic geography*, ale díky nadprůměrně vysokému výkonu v nejméně vlivných časopisech Q4. Publikační výkon ČR ve vědecky vlivnějších a tím spíše v nejvlivnějších časopisech (D1 resp. Q1) je velmi nízký ve všech oborech SS a to zhruba na úrovni 10-30 % průměru zemí EU15. Celková publikační produktivita oborů (počet článků *J*wos na publikujícího autora) ČR je podprůměrná, produktivita ve vlivnější polovině časopisů je velmi podprůměrná. Ve zhruba polovině oborů SS v ČR dochází k nadprodukci článků ve vědecky málo vlivných a většinou lokálně vydávaných časopisech WoS – většinou pouze lokálního výzkumného diskursu (5.2 *Economics and business*, 5.4 *Sociology*, 5.6 *Political science*). Ve většině oborů SS věd jsou v ČR personálně největšími institucemi Univerzita Karlova a Masarykova univerzita. Tyto také ve většině oborů dominují v produkci výsledků v časopisech D1 a Q1. V některých oborech SS však produkují kvalitní výsledky a mají vysokou produktivitu (v národním srovnání) také ústavy AV ČR (psychologie, ekonomie, sociologie).

Seznam použitých zkratk:

AV ČR	Akademie věd České republiky
ČR	Česká republika
D1, Q1, Q2, Q3, Q4	Horní desetina, horní, druhá, třetí a čtvrtá čtvrtina časopisů
DKRVO	Dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací (inst. financování)
EU15	Staré země EU před rozšířením v roce 2004
FORD	Field of Research and Development (oborová klasifikace OECD)
Jwos	Označení pro články publikované v časopisech na indexu databáze WoS
Jscopus	Označení pro články publikované v časopisech na indexu databáze Scopus
MU	Masarykova univerzita
NAÚ	Národní akreditační úřad
RIV	Rejstřík informací ve výzkumu https://www.isvavai.cz/
Scopus	Publikační databáze
SS	Společenské vědy (social sciences)
UK	Univerzita Karlova
UO	Univerzita obrany
UPOL	Univerzita Palackého v Olomouci
VO	Výzkumná organizace (termín dle zákona)
VŠ	Vysoké školy
WoS	Publikační databáze Web of Science

I. Část – Popis situace v oboru

1) Publikační specifika oboru

- i. Jak podstatné jsou publikační výstupy v tomto oboru? Do jaké míry o situaci základního výzkumu v daném oboru v ČR (ne)vypovídá předložená bibliometrická zpráva na základě publikací WoS? Na základě vlastní zkušenosti případně uveďte, zda se význam či přístup k publikování ve WoS časopisech v ČR liší od praxe v oboru v zemích EU15? V případě výraznějších rozdílů je popište a uveďte pravděpodobné příčiny.*
- ii. Jak významnou roli v oboru hrají sborníkové publikace (WoS Proceedings)? Na základě vlastní zkušenosti případně uveďte, zda se praxe publikování ve sbornících v daném oboru v ČR liší od zemí EU15. V případě výraznějších rozdílů je popište a uveďte pravděpodobné příčiny.*

Základní výzkum ve většině oborů SS je indexem časopisů WoS pokryt velmi dobře, protože: **(i)** časopisecké publikování je v oborech významnou formou sdílení vědeckých poznatků, a protože **(ii)** index WoS většinu mezinárodně významnějších časopisů oboru zahrnuje. V tomto ohledu tedy bibliometrická zpráva představuje pro hodnocení stavu základního výzkumu oborové skupiny SS podklad relevantní a dobře vypovídající. Výše uvedené platí hlavně pro obory 5.1 Psychology and cognitive sciences, 5.2 Economics and business, 5.3 Education, 5.4 Sociology, 5.6 Political science, 5.7 Social and economic geography, 5.8 Media and Communication a 5.9 Other Social Sciences. Index WoS méně pokrývá relevantní časopisy v oboru 5.5 Law. Zároveň v těchto dvou oborech vykazují mezi vědeckými publikacemi ČR, ve srovnání se zeměmi EU15, výrazně větší podíly jiné typy než *Jwos* (např. monografie a kapitoly v nich, konferenční sborníky, *Jscopus* časopisy).

Česká publikační praxe v oborech SS se od dominující praxe v zemích EU15 v několika ohledech liší: **(a)** Nestandardně vysokým počtem článků v lokálně vydávaných WoS časopisech (české a slovenské), kterých je s ohledem na velikost ČR a velikost SS oborů na indexu WoS velmi vysoký počet; **(b)** Téměř všechny lokálně vydávané WoS časopisy oborové skupiny vykazují velmi nízký mezinárodní vliv (skupina Q4); **(c)** celková citovanost článků českých VO v oboru je poměrně nízká; **(d)** publikační výkon ČR formou článků ve sbornících na indexu WoS *Proceedings*, které v oboru mezinárodně včetně EU15 nepředstavují významný kanál komunikace finálních vědeckých poznatků, je extrémně vysoký¹.

Mezinárodní srovnání Česka, Slovenska, Polska, Norska a Vlámské části Belgie (Flandry)² ukazuje, že v roce 2016 v oboru psychologie byl podíl WoS článků ze všech článků v ČR (dle RIV) na úrovni 47 %, zatímco v Norsku 78 % a Flandrech 91 %. Podobně v oboru 5.2 Economics and business byl v ČR podíl 47 %, v Norsku 73 % a ve Flandrech 80 %. V oboru 5.3 Education

¹ Z podkladové bibliometrické zprávy to není patrné, ale je to patrné z on-line aplikace <https://m17.rvvi.cz/sa/app-1/>

² Petr a kol (2021), <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0249879>, Tabulka S3 Coverage of journal articles in WoS—social sciences, Plos One. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0249879.s011>

v ČR byl podíl 12 %, v Norsku 46 % a ve Flandrech 71 %. V sociologii byl v ČR podíl 34 %, v Norsku 63 % a ve Flandrech 73 %, politologii v ČR 27 %, v Norsku 76 % a ve Flandrech 56 %. Podobné relativní rozdíly panují i v dalších oborech společenských věd. České obory SS byly tedy v roce 2016 z hlediska podílů publikování ve WoS časopisech zhruba srovnatelné s Polskem a Slovenskem a proti Norsku a Flandrám jsou výrazně nižší. Situace se od té doby mírně zlepšila (viz dále a také detailněji oborové zprávy), nicméně české sociální vědy stále zaostávají ve WoS publikování.

Obecně lze tedy doporučit, aby se vědci v těchto oborech snažili častěji publikovat v časopisech WoS, primárně samozřejmě v kvalitních zahraničních časopisech, a zároveň redukovali publikování v jiných typech publikací, především v těch s lokálním dosahem, lokálně zajišťovaným recenzním řízením a v publikacích v lokálních jazycích, což výrazně snižuje jejich mezinárodní ohlas a možnosti získat dostatečně kvalitní recenze.

Pravděpodobnou příčinou stavu oboru jsou: předchozí podoby systémů národního hodnocení, které v oborech SS příliš akcentovaly publikační kvantitu a nedostatečně kvalitu; habilitační a jmenovací řízení, akreditační kritéria a kritéria hodnocení projektů, která dlouhodobě neúměrně akcentovala publikační kvantitu.

2) Oborový překryv

- i. ***Dochází v daném oboru FORD k významným překryvům s jinými obory FORD, zejména u článků v pásmech D1 (případně Q1)? Jaké jsou příčiny a do kterých oborů tyto výsledky spíše patří? [nutno projít seznam článků Priloha_3_vysledky_X.X_FORD.xlsx]?***
- ii. ***Existují v rámci FORD oboru WoS kategorie (obory), které mají výrazný podíl na dané FORD kategorii co do produkce publikací v D1/Q1 [Graf 7]? Komentujte a případně vysvětlete.***

V jednotlivých oborech SS se překryv a jeho příčiny výrazně liší a specifika jsou podrobně popsána v komentářích k bibliometrickým zprávám jednotlivých oborů. Častý fenomén je, že články svým obsahem spadající do určitého oboru FORD (a v něm také zařazené), jsou zároveň zprávou vykázaný i v dalších oborech FORD, které jsou s obsahem článků v menší shodě. Např. v oboru 5.1 Psychology and cognitive sciences je správně vykazována řada článků, které jsou zároveň vykazovány v dalších oborech, kde hraje psychologický výzkum významnou roli (5.3 Education, 5.4 Sociology, 5.8 Media and communication, atd.). Podobně ve specifickém 'zbytkovém' oboru 5.9 Other social sciences je vykázan velký podíl článků, které jsou zároveň vykázaný i v dalších oborech SS. Další, ale méně častý fenomén, je nevhodné namapování oborů WoS Categories na oborovou typologii FORD (např. některé Q1 časopisy 5.2 Economics and Business jsou takto nevhodně zařazené zároveň do oboru 5.4 Sociology). Dílčí problém je, že články svým obsahem spadající do SS, ale publikované ve vědecky významných multioborových časopisech (např. Nature, Science, PNAS) a zařazené do WoS Category = *Multidisciplinary*, oborovým převodníkem WoS Categories <-> FORD v oborech SS vykázaný nejsou. Tento fenomén však má reálně větší význam pouze na úrovni VO, ne však na úrovni celých oborů SS, protože počty takových výsledků jsou velmi nízké.

Výše uvedené se týká primárně publikačního výkonu vykázaného v části I bibliometrické zprávy, kde jsou články oborově zařazeny dle oborového zařazení časopisů. V části II zprávy je však publikační výkon vykazovaný na základě oboru zařazení výsledků VO, kde některé výše uvedené problémy nejsou. Problematictější je ale v tomto případě multi- a inter-oborovost některých výsledků, které jsou VO přiřazeny pouze do jediného oboru FORD. Rozsah tohoto fenoménu zřejmě nebude velký, ale dostupné údaje to neumožňují ověřit.

3) Velikost oboru na základě počtu autorů a autorek výsledků

i. Komentujte personální velikost oboru (počet autorů a autorek působících v oboru v ČR) s dalšími obory oborové skupiny [Graf 10 dle RIV].

Přehlednou informaci o personální velikosti oborů SS obsahuje Graf 10 bibliometrické zprávy. Jde o počty autorů dominantně publikujících (ve všech typech publikací) v daném oboru FORD s tím, že údaje nepostihují osoby, které v letech 2017-2021 nevykázali publikaci ani jednu. Je zřejmé, že personální velikost oborů SS se výrazně liší - od největší v oboru 5.2 Economics and Business až 10x menší v oboru 5.8 Media and communication.

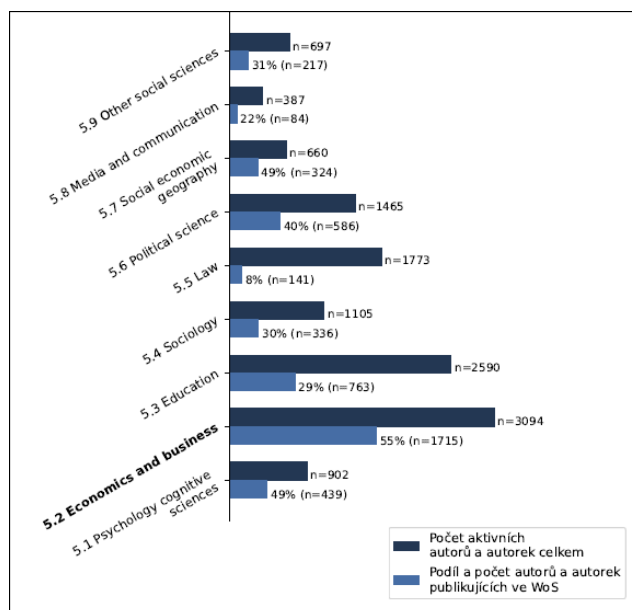
Bibliometrická zpráva však nenabízí srovnání personální velikosti oborů v mezinárodním pohledu. Toto však lze nahlédnout na základě informací z aplikace IDEA³. Zhruba se dá konstatovat, že personální velikost oborů SS v ČR (počet autorů WoS článků připadajících na 10 mil. obyvatel) je oproti zemím EU15 velmi malá. Je však srovnatelnější s postkomunistickými zeměmi střední Evropy. Malá personální velikost SS oborů v ČR a těchto zemí v těchto srovnáních je částečně dána tím, že větší podíl vědců, než v zemích EU15 nepublikuje v časopisech typu *Jwos*. Z části jsou obory SS v ČR patrně podfinancované.

Z Grafu 10 jsou také zřejmé velké rozdíly v podílu autorů publikujících články typu *Jwos*. Největší je v oboru 5.2 Economics and business a nejmenší v oboru 5.5 Law. Relativní rozdíly mezi obory zhruba odpovídají rozdílům na úrovni EU15, ale v absolutním vyjádření jsou podíly v ČR výrazně nižší než v EU15. Výjimečná situace v ČR je dána nestandardně vyšším podílem publikací jiného typu, než *Jwos* jako jsou články typu *Jscopus*, publikace ve sbornících, monografie a kapitoly v nich. Toto lze na úrovni jednotlivých oborů FORD nahlédnout v online aplikaci úřadu pro hodnocení VaV.⁴ Jde zřejmě o důsledek dlouhodobého akcentování kvantity na úkor kvality v systémech hodnocení a financování SS v letech 1993-2018 a pomalu nastupujících změn poté.

³ https://ideaapps.cerge-ei.cz/EU_citations/

⁴ Externí on-line aplikace <https://m17.rvvi.cz/sa/app-1/>

Graf 10: Počet aktivních autorů a autorek v oborech SS (2017-2021)

4) Profil publikačního výkonu oboru (WoS)

- i. ***Popište profil publikačního výkonu oboru v ČR ve srovnání s průměrem zemí EU15 a světem [Graf 3]. Uveďte možná vysvětlení podstatných rozdílů (např. zda v oboru v Česku a na Slovensku vychází větší počet WoS časopisů, kde čeští autoři a autorky intenzivně publikují) [viz seznam článků Příloha_3_vysledky_X.X_FORD.xlsx].***
- ii. ***Popište vývoj v posledních letech a komentujte možné příčiny případných trendů ve změnách profilu [Graf 1c].***

Kvalitativní strukturu českých článků WoS v oborech (podíly publikací ve skupinách časopisů dle jejich vlivu D1, Q1,...Q4) zásadním způsobem determinuje publikační výkon v časopisech Q4. A to je do velké míry dáno počty českých a slovenských časopisů na indexu J_{woS} . FORD obory SS s těmito časopisy vykazují abnormálně vysoký podíl publikačního výkonu v těchto časopisech, a tedy v Q4, a přirozeně nízké podíly v časopisech D1, Q1 a Q2. Jde o obory 5.2 Economics and business, 5.4 Sociology, 5.6 Political sciences, 5.7 Social and economic geography.

Z trendového pohledu let 2017-2021 lze ve většině oborů SS vysledovat růst publikačního výkonu a mírný posun k publikování v nadprůměrně vlivných časopisech (Q1 a Q2) – viz oborové komentáře. Tyto trendy je ale velmi obtížné z podkladové zprávy identifikovat, protože je spoluurčuje i průběžné rozšiřování počtu časopisů na indexu WoS v některých oborech a posuny časopisů mezi skupinami (D1, Q1...Q4), což primárně nesouvisí s fungováním a výkonem českého výzkumného systému.

5) Publikační výkon oboru (WoS)

- i. **Srovnajte velikost publikačního výkonu oboru (počet článků WoS) ČR vůči průměru zemí EU15 (při zohlednění populačních velikostí). Popište možné příčiny výraznějších rozdílů [Graf 4]. Pozornost věnujte zejména pásmům D1 a Q1.**
- ii. **Popište vývoj publikačního výkonu oboru v posledních letech a možné příčiny trendů [Graf 1b]. Pozornost věnujte zejména pásmům D1 a Q1. Do jaké míry mohlo změny v čase ovlivnit zařazování či vyřazování časopisů z databáze WoS [viz seznam časopisů v oboru Priloha_2_casopisy_X.X_FORD.xlsx]?**

Pro větší přehlednost jsou informace obsažené v Grafu 3 bibliometrické zprávy shrnuty za všechny SS v **Grafu X1**. Každý sloupec grafu ukazuje publikační výkon v ČR v dané kvalitativní skupině časopisů v relaci (poměru) k odpovídajícímu výkonu zemí EU15, přičemž výkon ČR a EU15 je vztažen k velikostem příslušných populací.

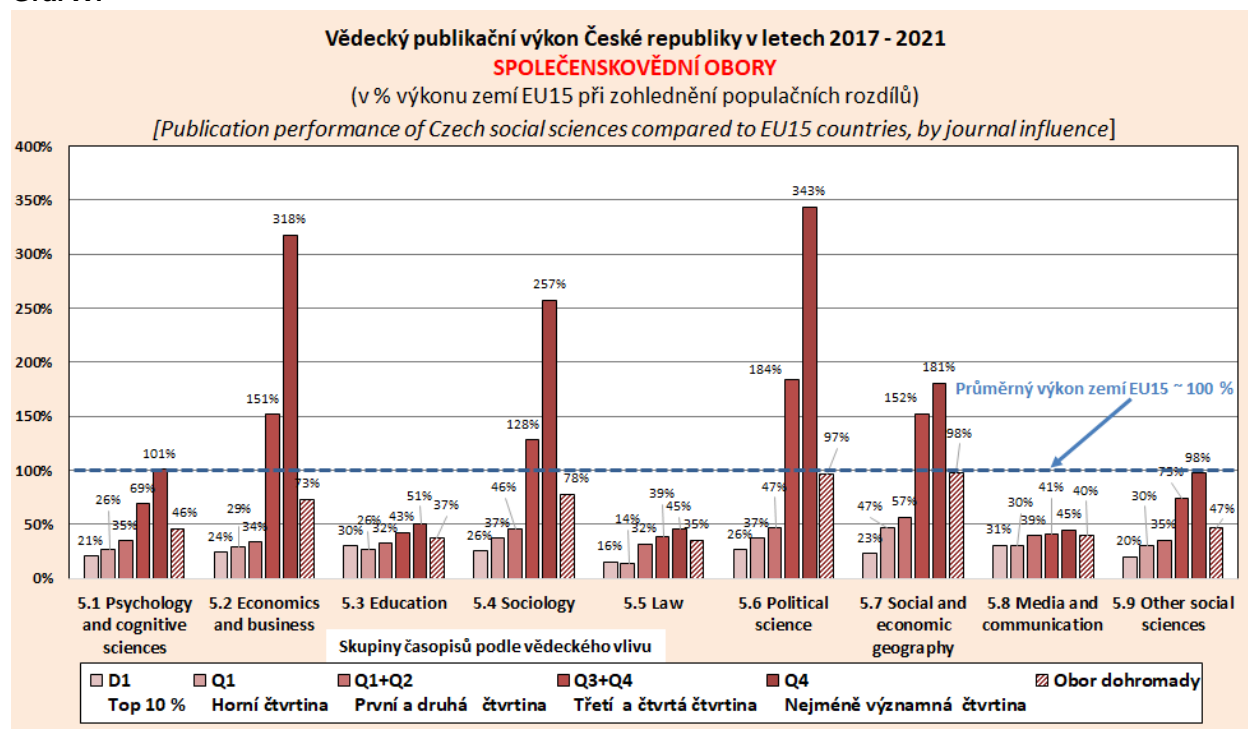
Úroveň publikačního výkonu ČR v oborech SS ve vědecky nejvlivnějších časopisech D1 a Q1 je ve srovnání se zeměmi EU15 (po zohlednění populačních rozdílů) na velmi podprůměrné úrovni (cca 1/5 až 1/3 průměru zemí EU15). Naopak výkon v nejméně vlivné čtvrtině časopisů (Q4) je ve většině oborů SS srovnatelný s průměrem EU15 nebo ho abnormálně převyšuje⁵. Významnými (specifickými) znaky SS v ČR tedy je extrémně vysoká koncentrace publikačního výkonu v málo vlivných časopisech indexu WoS (Q4) v oborech, kde jsou tyto časopisy vydávány v ČR a na Slovensku. Souvisí s tím přetrvávající praxe koncentrovanějšího publikování autorů a pracovišť v časopisech, jejichž redakční rady jsou z velké části obsazeny pracovníky jejich vlastních VO, koncentrované publikování časopisech malého vědeckého vlivu až časopisech s pochybnou recenzní praxí.⁶

---

⁵ Jde o obory 5.2 Economics and business, 5.4 Sociology, 5.6 Political sciences, 5.7 Social and economic geography.

⁶ Jde například o časopisy vydávané v pobaltských zemích, které se neslavně proslavily účelovým citováním, čímž uměle zvyšovaly své citační indexy (např. časopisy *Inžinerinē ekonomika-Engineering Economics* a *Transformations in Business & Economics*). Také jde např. o český časopis *Journal of Competitiveness*, který má IF na vysokém 75. percentilu, ale AIS pouze na 25. Nebo podobně časopis *Oeconomia Copernicana*.

Graf X1

Vysoká koncentrace článků oboru ve vědecky málo vlivných časopisech má příčiny ve více či méně dávné minulosti:

(i) Český systém institucionálního financování v SS oborech dlouhodobě motivoval k publikační kvantitě na úkor kvality, což vedlo k méně náročnému publikování v lokálně vydávaných časopisech. Tuto praxi ještě podpořil způsob institucionálního hodnocení v letech 2010-2018, což přímou vazbou na institucionální financování podpořilo spíše rozvoj VO soustředěných v oborech SS na publikační kvantitu než kvalitu. Poté byly cca od roku 2018 proporce institucionálního financování DKRVO mezi VO více méně zafixovány, takže pracovištím s důrazem na publikační kvalitu se vyšších proporcí podpory z veřejných zdrojů nedostalo ani poté.

(ii) V případě habilitací a jmenovacích řízení byla a na některých vysokých školách nadále je neúměrně akcentována publikační kvantita před kvalitou.

(iii) Přes dosažený pokrok stále nebyla v letech 2015-2018 (období, kdy byla poskytována podpora většiny výsledků uplatněných v letech 2017-2021) dostatečně docenována publikační kvalita v kritériích pro potřeby účelového projektového financování (národní granty GAČR atp.), kde i vysoký tlak na počet včas vykazatelných publikací motivoval ke kvantitě na úkor kvality.

(iv) V oborech SS bylo a je málo vědeckých pracovníků, kteří by měli dostatečnou vědeckou kapacitu a motivaci dělat náročnější a dlouhodobější základní výzkumy publikovatelné v nejvlivnějších časopisech Q1 a Q2.

(v) Problémem je také nízká finanční podpora doktorandů (především výše stipendia), což se v současné době zlepšuje. Doktorandi v dlouhodobé perspektivě byli v SS také málo motivováni

k publikování v kvalitních zahraničních časopisech – i toto se nyní pomalu zlepšuje, především s nástupem kvalitních mladších generací školitelů.

(vi) Akademická kultura a standardy oborů SS se postupně, ale pomalu zlepšují. Na mnoha vysokých školách byl a je v neúměrném rozsahu stále praktikován inbreeding, který petrifikuje zaměření výzkumu v oboru a izoluje ho od vývoje oborů SS v zahraničí.⁷

(vii) Výše uvedené nezdravé a nežádoucí fenomény navíc nebyly a nejsou dostatečně systematicky sledovány, ani na úrovni řady VO, ani na úrovni sektorové či národní. Je proto obtížné je přesvědčivě dokumentovat. Výše uvedené fenomény oboru však najdeme i v dalších zemích EU bývalého socialistického bloku jako jsou Slovensko, Polsko a Maďarsko.

S ohledem na výše uvedené je však třeba připomenout, že jde o hodnocení období 2017-2021, a poslední výstupy za rok 2021 představují výsledky výzkumů, které většinou probíhaly již v letech 2015-2019. Pozitivní změny k lepšímu posledních let, o kterých se na řadě VO hovoří, se proto do konečných výsledků budou promítat pomalu a se zpožděním.

Mezinárodní srovnání

Informace obsažené ve Zprávě neumožňují srovnat ČR s EU15 co do personální velikosti a publikační produktivity oborů. Na základě externího zdroje těchto srovnání (aplikace IDEA⁸) však lze konstatovat zhruba toto: Co do počtu publikujících vědců v časopisech WoS jsou SS obory v ČR v mezinárodním srovnání (se zeměmi EU15 po zohlednění populačních rozdílů) malé. Celková publikační produktivita oborů SS v ČR je nízká, produktivita ve vlivnějších a natož nejvlivnějších časopisech je velmi nízká. Trendy z let 2017-2021 obsažené v bibliometrická zprávě naznačují, že popsáný stav se postupně zlepšuje, ale velmi pomalu.

6) Korespondující, první, druhý a další autoři/autorky v oboru

- i. Má v oboru význam pořadí autorů a institut korespondujícího (reprint) autora? Pokud ano, pokračujte dalšími body i. a ii.***
- ii. Je v oboru adekvátní zastoupení výsledků s významnějším autorstvím z českých VO (první autor, korespondenční autor), zejména v pásmech D1 a Q1? [Grafy 2a,b a seznam článků Priloha_3_vysledky_X.X_FORD.xlsx]***
- iii. Můžete výsledky s významnými autory z českých VO blíže charakterizovat? [viz seznam článků Priloha_3_vysledky_X.X_FORD.xlsx]***

Institut korespondujícího (reprint) autora má v oborech společenských věd roli malou. Vypovídací schopnost tohoto indikátoru je tedy velmi omezená. Nuance jednotlivých oborů v tomto ohledu

---

⁷ Inbreeding má i některé pozitivní rysy, ale ty zřejmě výrazněji zaostávají za těmi negativními (obecně nízká akademická mobilita a malé zapojení do mezinárodních sítí). I na prestižních tuzemských VO není inbreeding řídkým jevem, a přesto nemá u dotyčných fatální dopady, především v důsledku tlaku těchto VO na kvalitu publikačních výsledků a mezinárodní spolupráci ve výzkumu. Takového tlaku se však na řadě VO dosud nedostává.

⁸ https://ideaapps.cerge-ei.cz/EU_citations/

uvádí jednotlivé oborové komentáře. Podíl českých korespondujících autorů v oborech SS celkem přirozeně klesá s vědeckým vlivem časopisů. Absence mezinárodních benchmarků v bibliometrické zprávě však neumožňuje jakákoliv fakty podložená srovnání.

7) Velké autorské kolaborace

- i. Jaké je v oboru zastoupení výsledků vytvořených ve velkých autorských kolaboracích [Grafy 2a,b]? Věnujte přednostně pozornost pásmům D1 a Q1.***
- ii. Jaký je podle vašeho názoru autorský přínos domácích institucí k takovým výsledkům v kategoriích D1 a Q1? Komentujte a případně vysvětlete. [viz seznam článků Priloha_3_vysledky_X.X_FORD.xlsx]***

Zastoupení výsledků vytvořených ve velkých kolaboracích má v oborech SS zanedbatelný význam. Jistou roli může hrát v oboru 5.1 Psychology and cognitive sciences, např. v oblasti psychologie zdraví. Viz detaily v oborových komentářích. Absence mezinárodních benchmarků v bibliometrické zprávě neumožňuje fakty podložená srovnání.

8) Mezinárodní spolupráce a domácí „know-how“

- i. Charakterizujte rozsah mezinárodní spolupráce, specificky se zaměřte na výsledky klasifikované jako D1 a Q1 [Grafy 2a,b].***
- ii. Můžete tyto výsledky nějak blíže charakterizovat? Do jaké míry lze považovat výsledky klasifikované jako D1 a Q1 za domácí „know-how? Je tento podíl podle vašeho názoru v souladu s praxí a výkony v zahraničí? Komentujte a případně vysvětlete. [viz seznam článků Priloha_3_vysledky_X.X_FORD.xlsx]***

Na tuto otázku je velmi obtížné odpovědět i na úrovni jednotlivých oborů, natož pro SS jako celek. Je to dáno tím, že pro indikátory o mezinárodních autorských spolupracích v ČR neexistují mezinárodní benchmarky a situace se navíc napříč obory FORD velmi liší. Není také jasné, jak je „domácí know-how“ definováno. Dílčí postřehy jsou obsaženy v oborových komentářích.

II. Část – Výzkumné organizace v oboru

9) Personální velikost VO

- i. Na základě dat z RIV [Graf 11] okomentujte seznam deseti identifikovaných největších VO v oboru. Součástí komentáře může být i Vaše povědomí o tom, že některá VO pravděpodobně chybí nebo naopak přebývá.*
- ii. Na základě dat z RIV [Graf 11] popište, jaké podíly autorů těchto VO publikují ve WoS a uveďte, zda tyto podíly odpovídají zvyklostem v oboru. Dochází u některých VO k neobvykle nízkému nebo vysokému podílu publikací ve WoS?*
- iii. Popište, které z top 10 VO jsou podle grafů 12a a 12b v daném oboru nejvýznamnější z hlediska produkce v D1 a Q1. Grafy 12 ve druhé části zprávy jsou založeny na oborové klasifikaci výsledků, kterou v RIV uvádějí výzkumné organizace.*
- iv. Pokud jsou údaje dostupné, uveďte na základě oborových kapacit (zdroj: Excel oborové kapacity VO), které z těchto VO se hlásí primárně k (1) aplikovanému výzkumu, (2) základnímu výzkumu, (3) mixu obojího.*

Jelikož v době finalizace těchto komentářů nejsou dostupné revidované souhrnné tabulky pro VO za obory SS, uvádíme dále výsledky pro jednotlivé obory FORD. Vycházíme níže přímo z komentářů k jednotlivým oborům FORD – detailní informace čtenáři (a čtenářky) najdou v komentářích k daným oborům.

5.1 Psychology and Cognitive Sciences

Ad i: Největší VO v oboru jsou univerzity, které připravují psychology a psychologky pro výkon profese: podle počtu výzkumníků publikujících na WoS sestupně je to MU, UK, UPOL, OSU.

Ad ii: Nejvyšší procento autorů/autorek ve WoS mají spíše menší instituce: Pražská vysoká škola psychosociálních studií a Psychologický ústav AV ČR (PsÚ AV ČR). O něco méně publikuje ve WoS Národní ústav duševních zdraví (NÚDZ) a Centrum dopravního výzkumu. Více než polovina autorů a autorek publikuje ve WoS na MU, UHK a UK.

Ad III. Podle údajů z RIV má nejvyšší podíl publikací v D1 a Q1 MU, následovaný NÚDZ. V D1 má lepší produkci PsÚ AV ČR následovaný UK.

Ad IV: Vysokou relativní publikační produktivitu při zohlednění počtu pracovníků a pracovníc má ve všech pásmech PsÚ AV ČR a NÚDZ. Produktivitu okolo národního průměru mají MU a UK.

5. 2. Economics and Business

Ad i: V tomto oboru působí velmi vysoký počet VO: přes 50 autorů totiž vykazuje 20 VO. Jedná se o největší obor v rámci sociálních věd. Největšími institucemi jsou VŠE v Praze, MU, Mendelova univerzita, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava.

Ad ii: Podíly autorů oboru dané VO publikujících ve WoS časopisech jsou mezi VO až na výjimky poměrně vyrovnané. Největší podíl vykazuje Univerzita Karlova a nejmenší Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.

Ad iii: Na základě počtu článků VO ve vědecky nejvlivnějších časopisech D1 a Q1 jsou nejvýznamnější dvě VO: UK a Národohospodářský ústav AV ČR (NHÚ AV ČR).

Ad iv: Zdaleka nejvyšší publikační produktivitu v nejvlivnějších časopisech D1 a Q1 vykazují dvě již zmíněné VO: UK a NHÚ AV ČR. Jejich produktivita je několikanásobně vyšší než průměr VO v oboru v ČR.

5.3 Education

Ad i: Z hlediska počtu autorů v daných oborech jsou největší VO: UK, MU a UPOL.

Ad ii: Podíly autorů publikujících ve WOS se mezi institucemi liší a celkově jsou v rámci SS oborů spíše nízké. Vyšší je tento podíl na Univerzitě Hradec Králové (59 %). Z kapacitně větších institucí jsou podíly vyrovnané: na UK 41 % autorů publikuje ve WoS, na MU 36 %. UPOL výrazně zaostává se 17 % autorů publikujících ve WoS.

Ad iii: V produkci D1 a Q1 výsledků dominuje UK, daleko za ní následuje MU a UPOL.

Ad iv: Z hlediska produktivity v D1 a Q1 je dominantní VO UK, která dosahuje několikanásobně vyššího počtu D1 i Q1 publikací ve srovnání s podobně velikou MU a UPOL.

5.4 Sociologie

Ad i: Mezi největší patří tyto VO: UK, MU, Sociologický ústav AV ČR, UPOL, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí.

Ad ii: Nejvyšší podíly publikací ve WoS mají tyto VO: Sociologický ústav AV ČR (SoÚ AV ČR) (56 %), MU (47 %), Západočeská univerzita v Plzni (46 %), Mendelova univerzita v Brně (44 %), Etnologický ústav AV ČR, v. v. i (43 %) a Ostravská univerzita (33 %).

Ad iii: Nejvyšší podíl publikací v D1 a Q1 mají: UK, MU a SoÚ AV ČR.

Ad iv: Nejvyšší produktivitu mají tyto VO: Sociologický ústav AV ČR a MU. Zaostává UK, která je dvaapůlkrát větší než SoÚ AV ČR a MU, nicméně má z těchto tří organizací nejnižší podíl publikací v Q1+Q2.

5.5 Law

Ad i: Personální kapacity jsou zde koncentrovány do malého počtu subjektů. První čtyři pozice zaujímají právnické fakulty veřejných vysokých škol, přičemž UK a MU tvoří dohromady takřka dvě třetiny aktivních autorů a autorek.

Ad ii: Celkově má obor Law ze všech sociálních věd nejnižší podíly autorů a autorek vykazujících alespoň jednu publikaci v časopise WoS, což je dáno odlišnými publikačními praktikami. Nejlepší hodnoty zde vykazuje MU a Ústav státu a práva AV.

Ad iii: Jelikož se jedná celkově o jednotky publikací ve WoS, je nemožné hodnotit podíly jednotlivých VO. Nad ostatními vyčnívá nicméně MU s více než 70% podíl na produkci v D1 a Q1.

Ad iv: Vzhledem k nízkému počtu publikací je obtížné hodnotit produktivitu VO. Relativně nejlépe je na tom MU, která má nejvyšší podíly publikací v Q1+Q2 vzhledem k počtu autorů.

5.6 Political Science

Ad i: Podle RIV je největší VO tohoto oboru VŠE, následovaná MU a UK.

Ad ii: Podíly autorů publikujících ve WoS jsou u největší VO podobné – kolem 50 % autorů publikuje ve WoS.

Ad iii: Podle RIV je dominující v publikování v D1 a Q1 VŠE v Praze, následovaná UK a MU.

Ad iv: Vzhledem k chybějícím datům panelista tuto část nezpracoval.

5.7. Social and Economic Geography

Ad i: Největší VO tohoto oboru je jednoznačně UK a dále jsou to: UPOL, MU a Mendelova univerzita.

Ad ii: UK, MU, UPOL a Mendelova univerzita mají podobné podíly publikací ve WoS. Nižší podíly má ČVUT.

Ad iii: Z hlediska publikování v D1 a Q1 je nejvýznamnější VO UK následovaná MU, UPOL a Českou geologickou službou.

Ad iv: Nejvyšší produktivity dosahuje Jihočeská univerzita následována Ústavem geoniky AV ČR.

5.8 Media and Communication

Ad i: Největší VO z hlediska počtu autorů a autorek jsou: UK, MU a UPOL.

Ad ii: Z hlediska podílů autorů publikujících ve WoS je pořadí následující: UK: 34 %, MU: 36 %, UPOL 11 %.

Ad iii: Podle RIV nejčastěji publikují v Q1 výzkumníci z UK, na druhém místě je MU a třetím Národohospodářský ústav AV ČR.

Ad iv: Nejvíce produktivní je ze zmíněných VO UK, na druhém místě je MU. UPOL má produktivitu výrazně podprůměrnou.

5.9 Other Social Sciences

Ad i: Dle podílu publikací v RIV je dominantní instituce Univerzita obrany (UO) s 292 autory, což je asi třetina tohoto oboru. Další nejvýznamnější instituce jsou: Vysoká škola báňská – TU Ostrava, MU, UPOL, Výzkumný ústav bezpečnosti práce.

Ad ii: Na UO publikuje ve WoS 54 % autorů, dále na VŠB-TU Ostrava je podíl 52 %, na ostatních institucích jsou podíly menší než 44 %.

Ad iii: Dle RIV je nejvýznamnější organizací v produkci článků D1 i Q1 Univerzita obrany. Další VO mají malé podíly.

Ad iv: Tento obor je specifický a nemá smysl v něm hodnotit produktivitu.